

Numerul II.

Oradea-mare 13/26 martie 1905.

Anul XLI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8. pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Clipe la țară.

Unchioaci mele.

În dos niște pogoane înguste fugiau binișor spre Poeni; la răsărit pământul se 'ncovoiaie, de-ți părea că-i albie. Așa or aflat-o toți valea Fântânii, adâncă, crescută cu spini și cu ferice berechet. Nu aducea folos mult, dar ea pășunat pentru găște și ascunziș pentru vulpi — eră rară în felul seu.

Aici loviau mai întie ochii Ilenei lui Fuior, când trăgea zăvorul din ușa tinzii. În ușa ei se oprise cea mai proaspătă scuturare a razelor, și prin cuiburile din coperișul lui Fuior se strecoră primul cernit din polenul soarelui.

Doamne, Doamne, multă bogăție este într'un cuib...

Luca lui Fuior așa s'a trezit cu casa lor plină cu cuiburi; poate și-or fi mai scobit vrăbiile și în anii mai târzii culcușuri, dar belșugul găurilor afumate, cu păiușul săturat de vreme, funingine și scrum, dovediau, că coperișul a fost popular, a avut chiriși din vremei depărtate.

Cu toată vechimea ei, casa nu eră aproape chiar nici de — gârbovire. Păreții împlețiți — ce-i drept — își arătau toate nuiielele, dar pentru aceea nu strigau după — propte.

Și-ar fi putut face Luca alta, căci harnic eră el cât poate fi un om; copacii de gorun și grinzelele de fag erau numai peste vale, erau mai în tindă; dar cum să-și spargă el moștenirea, comoara, unde s'au născut și unde au suspinat părinții sei... Ileana încă uită să gândească la casa cu doue încăperi așa de vreme. Eră numai de doi ani măritată și ea încă venise din o casă de trama așaiea; neamul românesc nu prea arde după înnoiri. Eră din părinți, cari toată viața au căutat pe Dzeu și așa cu aerul zilei a sorbit și fata lor credința, să te indestulești cu puțin. Casa lui Fuior eră de multe ori ca un schit. După ce se imprăștiă pestrițimea de găini pe la cru-

cile de pe miriște, se făcea în jurul Ilenei — liniște de ruină.

Din când în când mai tremură vârful fagilor din preajma Fântânii și răsbiau dinspre vale, mai ales pe la sfîntit de soare, glasuri tinere; cârgul de fete se improșcă cu apa. Echoul bătea în streșina lui Fuior.

După întoarșele soarelui ședea Ileana pe prispă cu câte-o fășie de pânză. Împungea-împungea cu acul lângă leagăn, pân ce se treziă odorul, dând în laturi vâlul de pe ochi, cu gingașele lui mâni... Punea apoi pânza la o parte și-l sorbiă pe mititel cu ochii scăldați în dragoste de mamă. Îl ridică din culcuș, îl acoperiă cu sărutări fără sfârșit, și-apoi îl împacă cu — lapte.

Când storcea toată hrana, tresăriă mai nainte — Nuțu, apoi încet-încet i se lăsau genele 'n jos, și simțiai că-l iau ingerii în horă... Îl punea în leagăn; pe față îi fugeau în restimpuri valuri de suris...

— „Doamne, Doamne — zicea 'n sine adeseori — cum m'aș urî, când nu l-aș avea pe copilașul ăsta“... „Aș muri, nu alta“...

Strigăt mult... Clopoșele fără număr și pocni-rile a mii de unghii. Sunet de buciom, huiet mare. Veniă Drișeu căprarul cu turma la muls... Vin caprele măai Ileano, ia cofța!... Iat' că vin!...

Scoate nevasta din par o oală țuguată și se sufulcă la muls.

O gură de austru începù să sufle. Fâșiau paiele 'n streșina, îngânate de un brotăcel, ce lipit pe vre-o frunză cărăiă în amurg.

Fuior n'avea multă bogăție: doue capre bune de lapte și 'ncolo sănătate de cremene, brațe de fier și einste, cât să 'ndestulești un pumn de oameni. Și încă ceva: o nevastă de-un gând și de-o inimă cu el, c'un copilaș împodobită.

Multe mărunțișuri sunt astea, dar dacă le-a-daugi, nu te trezești cu nimica.

— Da ce-i p'acasă Ileano? Sosise bărbatu-so cu sapa pe umăr și cu-o pânză albă la coapsă, în care avuse merinde.

— Toate-s bine... acú chiar mulg. Mai ai mult de săpat, Luco?

— Mai este, zeu, muiere, să nu zic mult... de patru zile. Se 'ntorsese vremea spre bine și păpușoiul se ridicase de-ti eră drag să porți sapa prin el.

Fuior vorbiá rar și moale; se 'nevoiase toată ziua și invărtise unealta prea mult prin verdeața grasă.

Noptase de-abinele. Câmpul, ce ridea peste zi în desmierdările soarelui, aburiá ca un ceain în clocotire; iar viorelele fermecate peste zi, de ispita soarelui, se recoriau acum în picurii de rouă.

Luna urcată pe vârful gorunilor de pe linii, mângăiá lumea ca mâna de mamă pe băiețelul ei, ce plânge desnădăjdut...

Toate se 'nelinau spre odihnă, numai picurii de diamant presărați pe boltă tremurau vesel.

Se limpeziá cerul. Stelele una după alta se înecau în marea dimineții. În aerul proaspăt picură tainic ici-colo câte-un scuturat de clopot, urmat de muget și svărlituri. Se invărtiá iar roata lumii.

Pe uliță câte doue-trei capete de vaci pășiau cu coșuri înguste, și cu gura în retire; mergeau la pășunat, mânate de-un băiat desculț și șgulit.

Satul Pucioasa nu-i dintre cele mai de frunte, dar când treci pe lângă casele lui cu grije văruiate, affi că au ceva din drăgălășia unei fete ce așteaptă în ori ce clipă pețitorii.

Se trezise satul iară. Ciopoțelele se înmulțiau, cârdurile de oi și capre pocnau din unghii spre Muguriște. Măăai Fuior! Fuioruleee!... desleagă caprele! Se apropie Drișcu de coliba din capul satului și strigă cu binișor înainte, ca așa turma strinsă să se poată de cu vreme pierde prin spinișul înverzit.

Streșina lui Fuior prinde iară ecouri. Tot ce are Pucioasa drag se strinsese la fântâna din vale, pe când Luca bătea acasă pe prag gura sapei.

Stolul de fete tinere se 'nchegase iar și spunea la nimicuri drăgălășe, risete furtunoase.

Mult mai prețuia ele locul acela, și de ce nu, când colo își mărturisiau toate gingășiile, neviováțiile. Jurul fântânií le eră altarul suvenirilor.

Natura se desmortiá clipă de clipă. Din gâtlejul ei eșiá din ce în ce mai pronunțat erămpeiiul dulce și proaspăt al dimineții. Voiurile de grâu săturate cu rouă întineriau ochiul privitor.

Luca plecă iar de-acasă. Cu sapa dată pe umăr și cu sufletul inundat de bogăția țarinilor, mergea pe păpușiște. Glesnele goale târăite prin bielsugul de rouă, îl invioarau până 'n creștet.

Prin desimile lanurilor țipau vestitorii dimineții: pitpalacii.

Luca însemnându-se cu cruce continuá cu ingropatul firelor de cucuruz singurel.

În stânga și în dreapta se 'nceinge doinitul. Fete cu păr prins în pânzături ca petala macului se 'ntrec în doine ajutate de flăcăi și vârstnici. Pogoanele crescute cu pui de cucuruz plivite de buruieni, rărite și curățite, surideau ca și copilașul scaldat ori ca patul de flori, udat.

Eră o zi de vineri și totuș eră veselie. Țarinile adică își țineau: nuna.

Trupurile odihnite, inveselite de grăsimia po-

goanelor, invărtiau codoriștele, mai cioeniau din mușchii să ușureze sâpile și ingrămădiau la satire, pe tăvălite. Piepturile pline de tinereță improșeau la doine de cădea pe fiecare fir... de cucuruz câte una.

Toți erau mai mulți, numai Luca: unul, dar avea el acasă pe Ileana și aceea o avuție: pe Nuțu cel mic, — cari — pe când soarele vârsá din reseruci mai puternic potopul de raze — veniau la Fuior cu hrană și așa erau trei.

Pân' la miazăzi eră vesel Luca, căci cimiliturile berechet, satirile pe nesfârșite și strigăturile de actualitate, lipite pe fruntea unuia-altuia, îl făceau să nu simtă cum se urcă soarele și cum curge ziua. Îngropá la buruieni și răriá la pui de păpușoiu pe neștiute.

Undele de lumină erau în clocotire. Vărfurile de verdeață, stropite cu rouă în zori se pleau acum dubite de dogoreală. Corzile lirei — întemeiate în gâtul fetelor — încă nu sdrângăniau acum așa mult; le lărgise arșița, erau descordate. Numai câte-o ciocărlie rotiá prin innecul de raze; tăiá cu cântecul ei liniștea și-și probá glasul. Mai câte-o gaită cerea ploaie cu cerul gurii uscat de sete.

Fuior dichisiá acum mai încet puii de păpușoiu. Se apropiá de miazăzi. Câte-un pâl de săpași se și dase în horă pe lângă oale, în recoreala unui gorun bătrân. Cu capuri descoperite dați pe o parte, mâncău, glumiau și rideau cu hohot.

Dinspre sat se legână o arătare omenească. Eră Ileana lui Fuior. Veniá cu Nuțu lipit de sin pe căile ce șerpuiau printre ogoare, a căror grăsimie bătea 'n brâu. Aducea bărbatului fiertură.

Cu cât drag se uitá el cum se desface nevasta lui din desimile de verdeață.

Pe fie ce clipă se limpeziá în mintea lui icoana Ilenei. Iată-o la o aruncătură de glas. O femeie înaltă, chipesă, c'o față plină cu suris. Capul prins într'o măramă stropită cu fluturași, genele lungi și sprincenele croite din miez de noapte, o făceau frumoasă. Toată ființa ei spunea, că nu și-a udat tulpina vieții în minciuni otrăvitoare, ci în grije și cinste.

Sosi. În răzoare străjuiá un ulm, de vr'un pumn de primăveri. Ileana zicând bărbatului „Dumnezeu-ți ajute“ tăiá cu fertura spre ulm. Luca mai îngropá câteva fire ș-apoi implântând codoriștea în humul pripit de arșiță pășiá descovoiat spre umbră.

— Doarme Nuțu tatii?

Ileana puse copilașul pe puful de otavă, acoperit c'o basmauă albă. Dormiá dulce mititelul; visá cu serafimii. Ea gătiá așternut de masă.

Bine-i mai cădea lui Fuior odihna. Desprins la gât scoatea din sorbitură cu o scobitură de lemn și întrebá nevasta ce noutăți-s pe-acasă și în sat.

Prăgiá soarele nu alta. Lanurile gemeau subt paienginiș, iar pe mejdii oscilau drăguț, în valurile ferbinți, firele de bozii...

Când fu Luca gata cu prânzul, își pipăi Ileana sinul unde ascunse un pachet cu tutun pentru bărbat, îl scoate să-și îndoaie luleaua din el. Pufăiá apoi Fuior de se făcea nor.

Se trezi mititelul, tată-o îl luá în brațe cu pipa în gură și-l ingrămădi cu sărutări cu miros de fum.

Nutrit, îl clopeșiá pe copilaș iar somnul; dormiá mai departe lângă tulpină... în care vreme Ileana

invârtia sapa alătura de bărbătel; sporiă lucrul pân' ce căraia Nuțu iară.

Când ai copii cu părechile, trudești zeu mult, te scoli când nu vrei și te culci când alții se deșteaptă din somn; dar e vorbă veche că, odaia fără copii e ca un elopot fără limbă.

Bătaia de raze devenia tot mai domoală. Scădea arșița. Stolurile de săpași risipiți pe pogoane își dregau iar cobzele.

Ici huiet, colo risete cadențate, mai dincolo frânturi de doine desmorțiau firea zilei din dogoreală.

Din cânepă, în vârsta copilăriei se ridică spăriat o potaie de cristei, iar pe coroanele de măceieși se lăsă în ciripit, norul de vrabii. Se roșia cerul.

Ileana cu bogăția la sin grăbiă cătră sat, prin inecul de mirezme. Remănea de ea pe fiice clipă podoaba naturii...

Ajunsa acasă s'a trezit cu fruntea brobonată cu stropi, în odihnă simția cum îi isvorește din rădăcinile părului sudoarea în picuri: pic... pic... pic...

Petru Popa.

R ă s b o i u l .

O mare de fum se 'ncinge pe loc,
Pământul și cerul e roșu de foc,
Fumul năprasnic aleargă spre cer,
Pușcașii trăsesc din țava de fer!

O ceață grozavă îmbracă pământul,
Urlă văzduhul, se umple mormântul
De morții eei mulți, răniții se scaldă
În baia de sânge, în baia cea caldă,
Ce stă ca o mare pe câmpul de luptă!

„Flăcăi înainte, strigă turbat
Matorul cel crunt, uitați a 'nserat;
Dușmanu-i aproape, lupta-i deschisă,
Scăparea de chin, priviți, ni-e închisă!”

Urlă feciorii, aleargă turbați,
Geme pământul sub pașii 'ndesați,
Un chaos de fum se 'nvârte în aer,
Răniții-s o mie, țipăt și vaer
Străbate văzduhul, cutreeră locul!

Păcatul cel negru e domn peste fire,
Virtutea-i ascunsă în vasta neștire;
Dreptatea e 'mînsă de ura turbată,
Cruzimea rânjește ca hârca spurcată.

Moartea, hidoasa, se joacă voios,
Cu coasa-i roșită cosește vartos,
Soartea grozavă creeiază martirii
Nimilei, poftei de glori: măririi!...
Locul se 'ndoae sub lumea de morți!

Un vuet prelung străbate prin aer,
Feciorii ca tigrii la luptă se 'ncaer;
Plumbii năpraznici în pepturi s'opresc,
Săbii și sulii în cranii isbesc!

Furia oarbă selbatic sdrobește,
Doboară, omoară, ce 'n cale găsește;
Străpunge cu sulii pe bietul rănit,
Împușcă pe slabul de arme lipsit,
Oameni pe oameni s'omoară sălbatic!

Tăcere ca moartea, căci moartea-i stăpână!...
Încet un rănit cuvinte îngână...
Cadavrele mii acoper câmpia,
O boare sinistră străbate pustia!

Pe marea de oameni uciși ca siloții,
Se plimbă despotul și numără morții:
„Sunt treizeci de mii, e număr frumos,
Eroi mi-s feciorii, cu ei sunt fălos,
Din sânge-a crescut mărirea-mi visată!”

Un gemet de om aude în cale,
Merge spre el și fără de jale
Îl calcă cu calul; cerul se turbură,
Norii aleargă ca hidra se scutură.
Vin, să răsbune virtutea și mila,
Dreptatea 'njosită, răpită cu sila!

Tună un vuet, un fulger harapnic
Despică în doue despotul năprasnic!
Cerule resbună dreptatea furată,
Iubirea și pacea de oameni uitată!

Voicu Nițescu.

Steaua Orientului.

Roman istoric.

(Urmare.)

Prin acest jurământ, depus solemn din partea noului stăpânitor în dieta țerii, nobilimei se garantase susținerea stării poporului în condiția sa de mai nainte.

Conform obligamântului ce-l luase asupra sa, Mihaiu dădu poruncă să sufoace mișcarea iobagilor, cari prinseră pe alocurea a visă de ușorarea grelelor impozite cu cari nobilimea îi încercase.

Visul lor de aceea a fost înse numai vis, să fie înșelător. În locul ușurării nădăjduite, pe capetele sermanilor nefericiți se năpăstuiră represalii oribile, pedepse nemiloase, bătai crâncene, potop de lacrimi amare, suspine dureroase, bociri tânguitoare.

Eră motivată deci bucuria lui Anchidim că consătenii lui, purtându-se pacinic, vor fi scutiți de atrocități.

Chiar voiă să facă atenți pe toți să-și păstreze și mai departe cumpătul înțelept de până acum, când unul dintre ascultători atrase atențiunea bătrânului Anchidim la o trupă de oameni ce coboria pe deal în jos cătră sat.

— Cătane! — strigă deodată un copil cu ochi mai ageri decât ceialalți.

Mulțimea surprinsă amuți în clipă și cei mai fricoși începură a porni unul câte unul cătră casă.

Soarele chiar în acest moment ieși de sub un nor și pe panta dealului se iviră săltătoare de arme.

Moș Anchidim își duse mâna la ochi și privi

indelongat, cu atențiune încordată la deal. Deodată obrazii sei veșteziți se aprinseră de bucurie.

— Nu ve temeți de nimica, oameni buni! — se întoarse el vesel cătră săteni. — E domnișorul Mateiu, stăpânul nostru cel nou. Priviți la steag! Îl cunoșe, căci îl poartă Vasile al meu... Domnul nostru încă ține cu Mihaiu-Vodă, i-a jurat credință împreună cu toți nobilii.

Oamenii se împrăștiară cu încetul, iar Anchi-dim după ce mai urmări cu privirea un timp oarecare trupa ce se apropiă din ce în ce de sat, zise cătră părintele Iacov:

— Acum putem merge și noi, părinte.

Erau la poala colinei când șirurile ostașilor se încovoiau pe drumul ce duce în sat.

Peste câteva clipe trompetele începură a sună. Trupa intrase în sat.

II

Perdut fără urmă.

Înainte de a toarce mai departe firul narațiunii începute, să ne întoarcem cu cincisprezece ani mai înainte de cele enarate în capitolul precedent, ca să cunoaștem unele persoane cari vor avea rol însămnat în acest roman.

Daniil Lupul, despre a căruia moarte nenaturală ne-am putut convinge din cuvintele lui Anchi-dim, pe acea vreme eră bărbat viguros, în plinătatea puterii etății de patruzeci de ani.

Strict până la crudelitate, nerăbduriu și pornit peste măsură la fire, nu se bucură la iobagii sei de vre-o popularitate invidiată. Pentru greșeli mici și neînsemnate el pedepsiă pe sermanii iobagi ca un tiran desbrăcat de toate simțirile omenesți. Înclinat din fire spre fapte silnice, îl mai ațită și nevastă-sa, o maghiară reformată, care nu uită a împrăști în memoria bărbatului seu în fiecare zi marele sacrificiu ce credea ea că-l aduse, când se însoțise pe toată viața cu un bărbat de origine „valahă”. Căci ea desprețuia din suflet acest popor asuprit și Lupul, atât de dragul păcii casnice, cât îmboldit de o bolnăvicioasă ambițiune, goală și făloasă, cu încetul se obișnuise a-și regula sentimentele după placul nevestei sale.

Aceasta a fost cărarea povârnișului ce o călcase aproape toată nobilimea română din Transilvania!

Una dintre cele mai dezastroase cauze a decadenței poporului român a fost aceea, că nobilimea de aceeași origine și limbă, îl părăsise cu totul și poporul lipsit de conducători harnici și zeloși, cari și-ar fi rădicat glasul să-l apere, puțin câte puțin deveni obiect de batjocură și asuprire în mâinile celor puternici. Incontestabil, soarta tuturor iobagilor a fost deplorabilă, a Românilor înse a fost și excepțională, căci nobilii, secuii și sașii erau uniți în națiuni recunoscute, Români înse, în lipsa conducătorilor cari le-ar fi apărat interesele, fure declarați prin puterea legilor țării de tolerați. Pe lângă jugul sclăviei iobăgești, Românul mai gemea și sub jugul sclăviei naționale.

O însămnată parte a nobilimei aristocrate din Transilvania e de origine românească. Acest adevăr îl recunosc aproape toți cronicarii maghiari. Dar fiind că până 'n vremile mai noue religia orientală profesată de Români încă eră numai tolerată, bār-

bații români mai distinși, ajunși odată la rangul de nobil, își părăsiră din punct de vedere oportunistic și religia strămoșească, acceptau de regula religia familiilor din cari își alegeau neveste. Deslipiți în acest mod de trunchiul băștinaș, ei se 'nstreinară cu totul de dânsul, își lăpădară chiar și numele românești să-și ascundă originea de care le eră rușine.

Neînduratul braț al sortii a fost neobosit în despoierea arborelui națiunii române de cele mai prețioase mlădițe, pe cari le ultuise apoi în trupini străine. Și multă putere de viață a trebuit să aibă acest gigantic arbore, ca să nu se uște de ciuntirea neîntreruptă; rădăcinile lui afund în solul roditor, ca să nu-i stărpească sucul de viață!

În sat mai trăiau încă oameni bătrâni, cari povestiau că în copilăria lor au umblat la vite împreună cu tatăl lui Daniil Lupul, care se născuse din părinți săraci de iobagi. Tatăl lui Daniil nici nu făcuse în toată viața secret din originea sa, din contra se chiar mândria cu ea.

Mintea lui sănătoasă îl învățase că e mai mare merit a-ți eluptă prin forțe proprii poziție între oameni, decât a te naște din favorul sortii oarbe nobil, cu toate că și pe acele timpuri opinia publică taxă gradul de nobilie după numărul strămoșilor nobili.

El se căsătorise cu fată de Român, își păstrase numele și religia și a trăit ca Român adevărat până-și închise ochii pe veci.

Multe supărări a trebuit să sufere el din pricina purtării fiului seu Daniil. Faptul că unicul seu fiu luase în căsătorie o femeie străină, îi amărise tot traiul. Bătrânul Lupul, ca și când ar fi știut că după moartea lui, fiul seu se va lăpăda de Români, nu încetă a sădi în inimile nepoților sei dragostea cătră poporul cel asuprit, din care se rădicase. Mângăierea i-a fost desevărsită și bucuria de tot mare, când s'a convins că sămânța sădită de el a prins rădăcini în inimile nepotului seu Mateiu și a nepotei sale Melinda.

Când sosise apoi timpul și i se ceruse să plătească datoria ce o luase asupra sa când se născuse, el își puse mâinile pe pept cu acea știre liniștită că n'a trăit înzedar, căci flacăra iubirii de neam numai prin intervenția sa nu s'a stins din inimile nepoților sei.

Nu mult după moartea bătrânului se mutase la cele eterne și nevasta lui Daniil.

Firea violentă a lui Daniil erupse în fapte desperate. Prețul durerii ce-l chinuia că a pierdut pe nevasta sa mult iubită, trebuia să-l plătească bieții sei iobagi, ca și când ei ar fi fost de vină că murise.

Nici odată Daniil Lupul n'a aplicat pedepse mai grele și mai nedrepte ca în primele luni după moartea soției sale.

Pe cât fusese el înse de inconzolabil la început, cu atât mai iute se vindecă de durerea sa. Focul de pae isbucnește în flăcări mari, înse se potolește iute. Adevărata durere a inimii e ca și jarul ascuns în spuză, care te arde și când cugeți că e stins.

(Va urmă.)

Tit Chitul.

Liturghie în tabăra lui Kuropatkin la Mukden.

S f ă d i ți.

Din cale-afară sunt ciudos
Pe mine însu-mi, c'am glumit
Cu Lia eri, de o-am sfădit:
Să nu ia 'n serios!...

Când eri coșta își umplea,
Pe câte fete sunt în sat,
Pe toate 'n rând le-am lăudat,
Și n'am grăit de ea.

Ba-aseară verde 'n ochi i-am spus,
Că m'am urit acum demult
Nimicurile-i să le-ascult,
Că zeu nebun eu nu-s.

Ciudoasă micii pumni ș-a strins,
Cu cuget negru de resboi
S'a dus, nici n'a cătat 'napoi,
Sermana fată-a plâns...

Îmi pare reu de ce-am făcut,
Căci, nici nu trebuie să spuți,
Copilă ca și Lia nu-i:
E lucru de știut.

O'asă de tare de-o iubesc,
Nu-s vina eu, ci-s ochii ei
Cu raze dulci, de dulci schintei
Și chipu-i îngereșe.

Sărman de capul meu nătâng,
Așă de mult eu o-am iubit
Și fără vină o-am hulit:
De ciudă stau să plâng.

Și umblu 'n sus și 'n jos pe drum,
Oltreer satul pentru ea,
S'o aflu doară m'a iertă,
Căci zeu par' că-s nebun.

O dare-ar Dumnezeu din cer
Să fiu așă de cu noroe
Să vină Lia azi la joe:
Iertare, ca să-i cer!...

Și cum me tem, că n'a veni
Ș-or ride fetele din sat,
Că mândra Lia m'a lăsat:
Rușinea ce-oi păți...

Andrei Dușan.

S e n t i țe.

O cochetă care-și ia un amant, este un suve-
ran care abdică. *M-me de Goigny.*

*

O cochetă nu are inimă, ea nu are decât va-
nitate. Ei îi trebuie adoratori, și nu un amant.

Iochim Duftot.

C u i b u l f e r i e i t.

(Das Glück im Winkel.)

Dramă în trei acte.

De Herman Sudermann, traducere de Maria Baiulescu.

Persoanele :

Videman, director la o școală secundară.
Elisabeta, soția sa din a doua căsătorie.

Elena } copii din prima căsătorie.
Fritz }
Emil }

Baronul Röknitz de Vitzlingen.

Betina, soția sa.

Doctor Orb, inspector școlar.

Doamna Orb, soția sa.

Dangel, profesor.

Domnișoara Göhre, profesoară.

Rosa, servitoare la Videman.

Scena se petrece într'un oraș de provincie din
Germania de Nord.

Timpul de față.

I. ACT.

Locuința directorului.

În stânga casa directorului făcând un unghiu în scenă.
De partea culiselor o verandă. În față un teiu mare, la umbra
cărui se află o masă întinsă și scaune. În dreapta se vede
frononul școalei, alături aparate de gimnastică, spre curte și
spre rampă un mic zaplaz cu porțiță. În fund dependințe,
grajduri, trăsură. Porțița dela zaplaz răspunde într'o stradă ce
dă în dosul scenei.

Scena 1.

Elisabeta și Elena stau la masă în stânga ocupate cu lu-
cru de mână. Elisabeta lucrează la ciorap, Elena deasemenea
împletește cu lână. Din școală se aude un coral, cântat de
copii în două voci, acompaniat de vioară și din când în când
s'aude o puternică voce bărbătească.

Elena. Ce frumos cântă tata astăzi!

Elisabeta. Și eu găsesc tot așă, draga mea!

Elena. Este ceva, — ceva atât de vesel în vo-
cea sa de cântăva vreme. Câte-odată mi se pare că
ar voi să mulțamească lui Dzeu din toată inima pen-
tru ceva... (duioasă.) Eu știu de ce... Mamișo nu te
supără, uite mi-a căzut ghemul.

Elisabeta lăsând lucrul. Ți-l ridic eu, dragă!

Elena. Dacă aș pipăi pe jos, l-aș găsi eu, înse
mai totdeauna me lovesc... Îți mulțamesc, mamă
dragă... Oare de ce n'o fi mai cântând...

Elisabeta. Nu știi că astăzi vrea să mai esplice
copiilor și notele.

Elena. Da, ai dreptate... Dl Dangel încercase
deunăzi să mi le esplice și mie, dar nu l-am putut
înțelege... Când eram mică, eram așă de proastă.
Credeam că notele sunt ingerași mititei și rotunziori,
cari dădeau din aripi, cocoțați pe niște uluci lungi.
Notele scurte mai repede și notele lungi mai inctei-
șor... tocmai așă trebuî să fie... Dl Dangel își da
osteneala grozavă cu mine. Eu cred că el face asta
din cauză că are de gând să se facă profesor la orbi
și se deprinde cu mine. Eri eră îmbrăcat c'o haină,
când am pipăit-o mi se părea că sunt nori... Ascultă
numai mamișo!

Elisabeta. Ce, draguța mea?

Elena. Ride tata... e vesel tata!... Și știi de ce... — Ghicește!

Elisabeta (zimbînd.) De... poate că pentru că s'a făcut rapita frumoasă.

Elena. Nu —

Elisabeta. Or, pentru că a luat premiul la expoziția stupilor.

Elena. Ba nu!

Elisabeta (zimbînd.) Ei atunci nu știu.

Elena. Pentru că te are pe tine... da pentru că te are pe tine!... Și eu sunt tot așa de mulțumită că ești a noastră. În cei trei ani din urmă, de când ești la noi, mi se pare că aud mereu resunet de harfe prin casă. Din tot unghiul răspunde... Of! Când me gîndesc la vremea trecută, până când nu veniseși... Ce grozav eră!... Băeții fără manieri, tata tot posomorit... și eu le stam în calea tuturor... De ici un ghiont... de colo altul... Și-acum cât sunt de buni băeții cu mine... Și mama mea cea dintie eră tot supărată... Se plîngea la toată lumea de mine... Și mie îmi făcea așa de reu...

Elisabeta. Lasă fetițo, astea au trecut de mult.

Elena. Doamne, dacă nu veniai tu... dacă nu veniai... (în dreapta s'aude gălăgie.)

Elisabeta. Auzi!... Nu-i clasa dlui Dangel?

Elena (afirmînd cu capul.) Hm!... Ce zici? Oare trece și pe la noi să ne dea bună ziua?

Elisabeta. De obicei vine totdeauna, copila mea, nu cred că azi...

Elena. Auzi! Vine! Ah! cum i s'aude pasul...

Scena 2.

Dangel. (Poartă barbă plină, blondă, — tinerel slăbuț, — îmbrăcat într'o haină cenușie, prea strîmtă.) Bună ziua, doamnă Videman! Doriam...

Elisabeta. Ei, cum ai dus-o pe ziua de astăzi, greu, domnule Dangel?

Dangel. Nici odată nu-mi este prea grea munca, doamna mea. Cugetînd mai cu seamă, cât de puțină ispravă facem...

Elena. În comparație cu faptele Mîntuitorului... nu-i așa...

Elisabeta. Fiește-care după putință, în sfera sa de activitate, domnule Dangel.

Dangel. Și mărturisesc că nici acolo nu putem să ne îndeplinim indetul datoriei.

Elisabeta. În curînd vei avea o misiune mai grea.

Elena. Când pleci, dle Dangel?

Dangel. Nu știu, dșoară Eleno. M'am adresat cătră dl inspector școlar, declarîndu-i că stau la dispozițiunea institutului de orbi și că sunt gata să me supun or cărui examen.

Elisabeta. Crezi că vei reuși?

Dangel. Când vreau ceva, reușesc, doamna mea!

Elisabeta. Bre, bre, da mîndru mai ești!

Dangel. Oh! Doamnă Videman, față de dvoastră păstrez cea mai respectuoasă conziderațiune fiiască...

Elena. Ce rușine, dle Dangel... Nu-i trebuie mamei așa fecior mare...

Elisabeta. Fii liniștit dle Dangel și consideră-me așa.

Dangel. Însă să nu me mai umiliți —

Elisabeta (liniștită, aproape veselă.) Și dacă nu ne-ar umili nimeni, dragul meu, totuș ne umilește viața...

Dangel. Cu ce amărăciune spuneți asta...

Elisabeta. De ce ar fi cu amărăciune? O spui pentru că este așa.

Elena (ascultînd.) Mamă! (arată spre fundul scenei.)

Elisabeta. Cine vine?

Elena. Domnul inspector școlar.

Elisabeta. Cum, îl cunoști și pe dînsul?

Elena. Eu cunosc pe fiecare.

Dangel. Bună ziua, doamnă — (vrea să iasă cu grabă.)

Scena 3.

Aceiași, Orb (cu bunăvoință.)

Orb. Ce, dta pleci, amice? Să fiu eu oare așa de temut, încât chiar prezența mea te face s'o iai la fugă?

Dangel. Nici decum, domnule inspector, nu sunteți temut.

Inspectorul. Dar nici iubit. Ce?

Dangel (tace perplex.)

Elisabeta (îi vine în ajutor.) Nici să nu te miri dle inspector, dacă noi, bieții de noi avem teamă de o personalitate atât de puternică; astfel nu luă în nume de reu și (intinzîndu-i mîna) bună ziua.

Inspectorul. Bună ziua, duă Videman! — Bună ziua dșoară Eleno... Ia te uită, și asta fuge de mine...

Elena (ese din scenă și intră în casă.)

Elisabeta (zimbînd.) În adevăr că asta fuge de frică.

Inspectorul. Bietul copil! — Ei! și cu dta frate dragă am să mai vorbesc despre proiectele dtale orbifile. Aștept zi de zi vre-un răspuns dela arbitrii superior al școalelor. (întinde mîna.)

Dangel. Aș fi atât de fericit, dacă —

Inspectorul (sever.) Cum ți-am spus, vom mai vorbi noi despre asta. (Dangel ese, plecîndu-se supus.)

(Va urmă.)

N ă c a z.

(Din comitatul Hunedoara.)

Uită-te dragă vecină,
Uită-te în cea grădină,
Cum ara-un prunc și suspină;
Nu știu ară, ori ogorește,
Dar din gură tot vorbește.
Când aud boii mînînd,
L-aud din greu suspinînd,
La maică-sa blăstîmînd:
— Că m'o cumpenit mama,
De m'o lăsat mîndruța.
Maică-sa din grai grăia:
— Copile nu-mi suspină!
Cătu-i lumea și țara,
O mai fi una ca ea.
Copilu din grai grăia:
— Maico măicuța mea,
Nu mi-ar fi, maico, bînat.
De-ar fi mers intraltu sat,
Da-o remas în satu meu,
Și me doare maico zeu,
Când o văd pe drum trecînd,
Mie-mi pare că m'aprinde;
Trece pe drum ca ș-o floare,
Și pe mine me doboare,
Trece tot zicînd în frunză,
Inima-mi să o pătrunză.
Mîndra mea de al teu dor,
Ziua noaptea stau să mor.

Culeasă de

Emil V. Degan.

SALON

Trei Grații.

— Senilie inedită. —

Către † *Maria Magdalena Lydis.*

Poetul cetia din Byron, când de-odat' nainte-i apărură trei ființe minunate. Fure Grații tustrele. Una: bălaie și zveltă; a doua: brunetă, cu ochi căprii și supțirică; a treia: durdulie și blondă, blondă, ca raza soarelui.

— Cine sunteți? întrebă poetul, nedomerit.

Response cea dintie:

Eu sunt *Dorul*. Eu sunt unica mângăere a ta, poet obidit și singur. — Eu sunt unica ta bucurie. — Eu sunt aceea, care-ți făuresc visuri de fericire. Eu te leagăn în vis, și eu te desmierd din vis, cu farmecul meu. Eu îți zugrăvesc neagra lume, s'o privești, în zări d'aur. — Eu sunt *Dorul*.

Dornic își deschise brațele junele poet, și-o strinse la sin cu foc. — Ființa intrupată a dorului zimbiă, zimbiă, și zimbetul ei fuse un basm vrăjit...

Sfioasă, s'apropie, a doua brație, care fuse brunetă și cu ochi căprii. — Eră supțirică, și totuș sinul ei fuse ca un val al mării... Părul ei buclat cădea pe umere, ca un șuvoiu de-abanos. — Întreaga ei ființă părea o poezie strălucită.

— Cine ești tu? întrebă poetul, frecându-și ochii, ca orbit de soare...

— Eu sunt *Iubirea* — response Grația. — Eu sunt rugăciunea ta de dimineată, și eu sunt sbuciumul de noapte, ce turbură pacea pieptului teu. — Eu sunt acea zeiță, înaintea căreia mintea ta încremeneste, și înaintea căreia sufletul teu s'aprinde pătimaș! — Eu te leagăn în povești, și eu te desmierd din ele. — Eu sunt *Iubirea*.

Poetul o privia cu ochi păgâni. — Înarmuriat, când văzū frumusețea Grației; în inimă i se năpădiseră izvoarele durerilor fericite:...

— Tu ești *Iubirea*? Fățarnica ființă, care turburi viața mea? Tu ești acea zeiță, care mi-ai răpit mințile? Fugi d'aci.

Cu ochi însângerați, sări poetul, ș-o apucă de grumaz.

I strinse grumazii cu amândouă mânilor, sălbăticit de frumusețea ideală a ei...

Iubirea zimbiă de mania și prihana poetului... Nu încercă să-și apere viața. Și zise surizând:

— Zadarnic me omori, eu voi renaște în nouă viață, trezită de poftetele tale nebune... Și când voi reinvia, voi fi mai frumoasă, mai strălucită, ca acuma.

Și gemu... și căzū sugrumată de dușamăle.

A treia Grație s'apropia de poet. Ea fuse durdulie, și blondă, blondă, ca raza soarelui. — Ea fuse mai frumoasă ca celealalte doue, ea fuse coprinsă de-o frumuseță ne mai pomenită. O privire de-a ei, fuse mai dulce, ca ori ce plăcere lumească...

Poetul când o zări, i se opri inima de-a bate,

și i se stinse sângele. — Simți, par' că, că se străformă în lut, simți că dispăre, ca un fulg de zăpadă...

Nu putū să zică un cuvânt. — Încremenise cu totul, și dacă nu i-ar fi curs lacrimile, credea că e cioplit în piatră...

Grația păși naintea poetului. — Îl eoprinse cu brațele ei gustuoase, și 'ntr'un sărut i sorbi sufletul...

— Cine ești? — Numai atâta putū să grăiască poetul, și căzū ca mort...

— Eu sunt „*Uitarea*“.

Se cernia liniște în odaia poetului, din văzduhul senin și melancolic se lăsă cu aripile-i de fer peste ea.

Emil Isac.

Un oraș de femei.

În statul New-York se află un oraș în care femeile domnesc nu numai în case, ci și în afară de case. Acest oraș poartă un nume celebru în istoria lumii, el se numește Troia sau Troy pe englezește. Localitatea trăește din puține industrii, cari se esercită aproape esclusiv de femei, și în care bărbații au ocupațiuni cu totul inferioare.

În Troia se fabrică cu deosebire gulere și manșete, iar afară de aceasta se află acolo spălătorii mari în cari se spală rufele murdare din aproape jumătatea statului New-York.

În aceste fabrici și spălătorii sunt ocupate vr'o 10.000 de femei și fete dintre cari cele mai multe câștigă câte 60 până la o sută de franci pe săptămână.

Căpeteniile stabilimentelor capătă chiar câte 20 de franci pe zi. La facerea gulereilor și în spălătorii se întrebunțează în parte și bărbați, dar lor li se dă numai „lucrul greu“, ei trebuie să servescă mașinele, să le încălzească și să le curețe și nici unul nu câștigă mai mult de 45 franci pe săptămână.

Acum câtva timp femeile și fetele acestei Troie moderne au organizat o serbare monstră cu danț, care e unică în felul ei în istoria Americii. Ea s'a ținut în hala cea mai mare care s'a putut găsi în Troia. Au apărut nu mai puțin de 4000 fete și femei însoțite de 500 bărbați.

Fiecare fată trebuie să plătească un dollar pentru serbare, având dreptul în schimb să aducă cu sine un bărbat. Dar numai câte o fată din opt a fost în situația de a-și aduce un asemenea însoțitor, după ce unii din acești bărbați au primit câte 30—40 de invitațiuni.

Câte odată se întâmplă în Troia și o căsătorie și când fata e dintr'unul din acele stabilimente, atunci se aranjează lucrurile ca acea căsătorie să se facă duminică.

Dar căsătoriile sunt rare, de oare ce femeile au constatat că bărbații știu să profite de lefile mai mari ale femeilor.

Adeseori asistă la aceste căsătorii câte o sută de fete de onoare și mirele nu poate să le dea dăruri, precum e obiceiul în Anglia și în America.

În schimb aceste fete aduc câte un dar. E obiceiul ca înainte de nuntă să se facă o masă la care invitatele aduc fiecare câte ceva.

LITERATURĂ.

Sesiunea generală a Academiei Române, precum s'a anunțat în nr. trecut, se va deschide marți la 15/28 martie. Ca în toți anii, astfel și de astadata vom informa publicul nostru cetitor despre toate lucrările mai importante ale înaltului corp, întrecând în privința asta toate organele de publicitate ale presei române. — Vineri la 4/17 martie Academia a ținut ultima sa ședință publică înainte de sesiunea generală. A vorbit dl Gr. G. Tocilescu despre câteva inscripțiuni și documente privitoare la istoria Românilor. — Apoi președintele dl Kalinderu a remis Academiei albumul de ornamentele populare oferit de dl D. Comșa profesor în Sibiu. Dl Kalinderu a vorbit calduros despre valoarea acestui album, care întrece toate publicațiunile de genul acestei.

Concurs literar. Comitetul Societății pentru fond de teatru român decerne două premii, unul de 500 cor. și al doilea de 300 cor. pentru cele mai bune piese teatrale din câte i se vor prezenta până la 1/14 octombrie a. e. între următoarele condițiuni: 1. Subiectul piesei să fie luat din viața poporului român ori a clasei noastre culte. (În privința extensiunii și a genului piesei nu se pune autorului nici o restricțiune.) 2. Manuscrisul să fie scris clar și legibil, tot numai pe o față de hârtie. 3. La manuscris se va alătura un plic sigilat, având pe avers titlul piesei, iar în lantru un bilet cu numele complet al autorului. Manuscrisurile sunt a se trimite la adresa secretarului Societății dlui dr. Iosif Blaga în Brașov (Bassé.) Mesajele primite se vor ține pe cheltuiela Societății; autorul va primi 50 exemplare tipărite. Brașov 5/18 martie 1905. Pentru comitetul Societății; *Virgil Onițiu* m. p. v. președinte. *Dr. I. Blaga* m. p. secretar.

Edițiunile mai nouă ale Academiei Române: „Despre patrunderea unor microbi prin suprafața corpului”. „Observațiuni despre malarie în România și combaterea ei”, de prof. dr. V. Babeș membru al Academiei Române. Prețul 20 bani. — „Câteva manuscrise și documente din țară și din străinătate relative la istoria Românilor” de N. Iorga membru corespondent al Academiei Române. Prețul 20 bani. — „Însemnătatea istoriei naționale din punctul de vedere militar” de Generalul C. I. Brătianu, membru corespondent al Academiei Române. Prețul 50 bani.

Societatea geografică română din București, pusă sub augusta prezidenție a regelui Carol și a prințului Ferdinand, se va întruni în adunare generală la 12/25, 13/26 și 14/27 martie, la orele 8^{1/2} seara, în sala de ședințe a senatului. Ședințele vor fi prezidate de regele. Programul următor: Sâmbata, 12/25 martie 1. Raportul anual al dlui secretar general George I. Lahovari. 2. Dl N. Iorga: Desvoltarea hotarelor țării Românești și Moldovei. 3. Dl C. R. Mircea: Distribuțiunea geografică a petrolului în țara noastră și concluziunile ce s'ar putea trage cu privire la originea petrolului. — Duminică, 13/26 martie 1. Dl St. Hepites: Secetele în România. 2. Dl dr. St. Dimulescu: Bucovina dela anexarea ei la Austria până în prezent. — Luni, 14/27 martie 1. Dl dr. Petrini Galați: Geografia Leprei la noi și în alte țări (cu proiecțiuni luminoase.) 2. Dl G. M. Ionescu: Schithia despre care

vorbese geografi și istoricii vechi, — cu privire specială la Schithia minoră sau Dobrogea actuală.

Așezarea vobelor în românește. Sub acest titlu, precum anunțaseră, dl Ioan Slavici, membru corespondent al Academiei Române, a făcut în ședința dela 28 ianuarie an. c. o comunicare. Aceasta s'a publicat acum în o broșură, în edițiunea Academiei. În aceasta lucrare, autorul face un studiu amănunțit asupra așezării vobelor în limba română, începând cu scrierile cele mai vechi și până în prezent. Un studiu care de sigur are să atragă luarea aminte a cercătorilor compozitori. Prețul 30 bani.

La. Ierarchia Românilor din Ardeal și Ungaria. Sub acest titlu a apărut în Sibiu o broșură de „Mai mulți ortodoksi” redactată de „Telegraful Român”. Este o pomenire cu dl dr. Augustin Bunea și N. Iorga în chestiunea întemeierii episcopatelor și a mitropoliei românești din Ardeal.

Dl dr. Iosif Popovici sprijinit de Asociațiune. Aflăm din numărul cel mai nou al „Transilvaniei”, organul Asociațiunii, că dl dr. Iosif Popovici a cerut un ajutor de 500 coroane pentru acoperirea părții a speșelor de călătorie și de apar. împreună cu studiile sale asupra dialectelor limbii române, și curpărarea unui număr cur-cum de exemplare ale publicațiunii sale „Rumänische Dialekte” Partea I. Comitetul central având în vedere valoarea studiilor publicate până acum de dl dr. Iosif Popovici, precum și împrejurarea, că studiarea dialectelor limbii române în senzul regulamentelor în vigoare formează una dintre problemele principale ale activității literare a Asociațiunii, a acordat ajutorul cerut în sumă de K 500.— din fondul „George Barițiu” Tatolată a decis să cumpere 10 exemplare din lucrarea „Rumänische Dialekte I, Die Dialekte der Munteni und Pădureni in Hunyader Komitat”, cari se vor da membrilor secțiunii literare și bibliotecii centrale.

Conferențe literare în Sibiu. Duminică trecută s'au început de nou în Sibiu seriile conferențelor literare. A luat cuvântul dl dr. Ilie Ben, care a întretinut publicul despre V. Alecsandri. Conferența, precum aflăm din „Telegraful Român” a reușit pe deplin. Sala cea mare din c. de comitatului era aproape ticsită de public ales. Cu deosebire sexul femeiesc s'a prezentat în număr mare. Conferențiarul a prezintat într'un limbaj frumos și stil avântat figura măreață a bardului dela Micești și a cettit mai multe părți alese din poezie lui.

Cum povestesc istoricii despre marii străbuni. Sub acest titlu dl Vasile Mihăilescu, profesor de istorie în Craiova, a scos de sub tipar la București, o broșură, care se ocupă cu istoria lui Ștefan-cel-Mare de N. Iorga. Prețul 60 de bani.

Floricele de câmp. Sub acest titlu dl Aurel C. Domșa, prim-redactorul ziarului „Unirea” din Blaj, a publicat acolo un volum de „schite ușoare”. Serise fără mari pretenții, ele tratează impresiuni din viața socială, povestite într'un stil ușor. Prețul 1 coroață.

Revista Noastră. Sub titlul acesta dna Constanța Hodoș va scoate la 15/28 martie la București o nouă revistă, la care — precum vedem din cuprinsul numărului întâu — vor colabora femei, afară de I. G. (de sigur Ion Gorun) care va scrie Cronică literară. Noua revistă va apare de două ori pe lună. Prețul de abonament pe an 7 coroane, pe hârtie velină 12.

Un discurs de dl Virgil Onițiu. Sub titlul „Feriți-ve de otrava sufletească a învățăturilor rele“ dl Virgil Onițiu, director al gimnaziului gr. or. român din Brașov, a ținut un discurs în adunarea poporală din 11 febr. a. c. a parochienilor bisericii Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu. Discursul acesta acum a apărut în o broșură din tipografia A. Mureșian de acolo.

Biserica și podul din Borzești. Dl dr. C. I. Istrati, membru al Academiei Române, a ținut în sesiunea generală din anul trecut o conferință despre bisericile zidite de Ștefan-cel-Mare. Lucrarea sa a apărut în edițiunea Academiei sub titlul: „Biserica și podul din Borzești, precum și o ochire relativă la bisericile zidite de Ștefan-cel-Mare.“ Lucrarea e ilustrată cu 21 figuri în text și 28 stampe. Prețul 2 lei.

Bureții comuni. (Schizophita, Eumycetes.) Sub titlul acesta dl dr. Ambrosiu Chețianu profesor în Blaj, a publicat acolo un studiu botanic. Prețul 1 coroană.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Concert în Sibiu. Reuniunea română de muzică din Sibiu a dat mercuri la 9/22 l. c. concert cu următorul program. 1. Doue cântări pentru cor mixt: *a*, Rugăciunea Românului, de N. Humpel; *b*, Colindă, de P. Tschnikowszky. 2. Doue cântece pentru sopran, cu acompaniament de pian: *a*, Renitența, de Nevin; *b*, Învinsă, de Max Stange. 3. Concert Allegro, de Fr. Chopin. 4. Doue cântece pentru cor mixt: *a*, Jalea orfanului, *b*, Plecarea Magilor, de G. D. Kiriac. 5. Doue cântări pentru bariton și pian: *a*, Arie din „Elias“, de F. Mendelssohn-Bartoldy; *b*, Prinz Eugen, de Loewe. 6. Benedictus, solo cuartett din Requiem, de Mozart. 7. *a*, Doue Novelette, de Rob. Schumann; *b*, Improvizațiuni asupra piesei: „Adio la Carpați“, de Iuliu Schaeffer. 8. Trei cântece pentru sopran cu acompaniament de pian, de H. Kirchner: *a*, În străinătate, *b*, Trandafirii de câmp, *c*, Noaptea. 9. Doue cântări pentru cor mixt: *a*, Floarea în câmp când vestește, de G. Dima; *b*, Hora Dobrogeană, de Nicolae Popovici.

Concertul Ștefanescu în Blaj. Cetim în „Unirea“ că tinerul tenorist din București dl N. Ștefanescu, care dimpreună cu violinistul Kneisel a întreprins un turneu artistic prin Ardeal, la întoarcerea sa spre România, s'a oprit și în Blaj, unde la 12 martie n. a dat un concert foarte reușit. Acompaniamentul la pian a fost ținut de dsoara Melania Brândușian. A fost o prea plăcută surprindere pentru public uvertura din noua baladă a dlui I. Mureșian „Erculean“ executată pe pian de autorul și de dsoara Brândușian.

Serată declamatorică-teatrală în Feneșul-săsesc. Tinerimea română țerânească din Feneșul-săsesc a aranjat la 12 martie concert poporal de cântări și declamațiuni. Apoi s'au jucat „Arvinte și Pepelea“ de V. Alecsandri și „Cărlanii“ de C. Negruzzi.

Teatru în Blaj. Societatea meseriașilor din Blaj a aranjat la 11 martie n. o serată teatrală, urmata de dans. S'a jucat „Petulantul“ comedie în 5 acte de A. Kotzebue, tradusă de I. Șt. Șuluțiu.

Serată declamatorică-teatrală și muzicală în Minthiul Gherlei. Învățătorii, curatorimea și senatul școlar din Minthiul-Gherlei au aranjat la 5 martie o serată declamatorică-teatrală și muzicală. S'a cântat și declamat; s'a jucat „Otrava femeiască“ comedie într'un act.

SCULPTURĂ.

Monumentul marelui Șaguna. Cetim în „Voinea Națională“ că sculptorul Const. Bălăcescu din București a fost chemat la Sibiu pentru a i se da executarea mărețului monument al nemuritorului Șaguna.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Dar pentru biserică. Cetim în „Unirea“ că dl Ioan Martin, notar penzionat în Fildul-de-mijloc, a dăruit 2250 coroane pentru cumpărarea unui intravilan, pe care să se zidească biserica gr. cat. din Huedin. Tot dsa a făcut o fundațiune de 20 mii cor., din a cărei interese jumătate să se dea parocului gr. cat. din Huedin, jumătate pentru ridicarea unei instituțiuni de interes public în aceeaș parochie.

Darul repausatei Zinca Roman pentru Asociațiune. În sedința din ianuarie a comitetului Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, precum aflăm din „Transilvania“ s'a prezintat deciziunea judecatoriei ceruale din Făgăraș, prin care s'a predat succesiunea după fer. Zinca Roman născ. Tepeș moștenitorilor legali, cu îndatorirea stabilită prin inoiala acestora din 14 novembre 1904, de a plăti Asociațiunii din această succesiune suma de K 10.000— pentru un scop filantropic, care se va destina prin un act special. Declarațiunea definitivă a moștenitorilor în privința mențiunei acestei donațiuni încă n'a intrat la biroul Asociațiunii.

Promoțiune la Lipsca. Dl Ioan Stoian, originar din Bran, absolvent al facultății de litere din București, a fost promovat la gradul de doctor în filozofie și fiologie la universitatea din Lipsca.

Cenzură de profesor. Dl dr. Constantin Pavel, noul profesor din Beuș, a făcut în 14 l. c. la universitatea din Cluj cenzură de profesor cu bun succes.

Jubileul facultății juridice din Iași. În octombrie viitor facultatea de drept a universității din Iași va împlini 50 de ani dela înființarea sa. Aniversarea aceasta se va serba prin o festivitate frumoasă. Pentru aranjarea acesteia s'a ales un comitet de 21 persoane.

Rentors din America. Dl Zaharie Oprea, preot gr. or. din Bandul-de-Câmpie, pe care Esc. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșianu l-a trimis în America, pentru cercetarea credincioșilor de acolo, s'a rentors acasă în satul seu.

C E E N O U ?

Hymen. Dl Mateiu Șirlincan din Bistrița și dsoara Elena Hanganuț din Borgo-Prund s'au fi-danțat. — Dl Alesandru Teotelecan, absolvent de teologie și dsoara Rozalia Selăgean s'au cununat

în Tăuți. — Dl dr. *Eugen Ghelner* din Baia-de-Criș s'a logodit cu dsoara *Aurelia Adamovici*. — Dl *Aurel Mocean* din Brașov și dsoara *Drosida Traianida Blasian* din Secarâmb s'au logodit. — Dl *Nicolae Tochera* învățător în Șustra și dsoara *Petronela Căprariu* absolventă de pedagogie din Belinț s'au logodit. — Dl *Emil Popovici* din Arad s'a logodit cu dsoara *Mărioara Z. Zuparescu* din Șoimus.

Știri personale. Dl dr. *Alexandru Bohățel*, notar la tribunalul r. din Cluj, a fost numit subjude regesc la judecătoria din Huedin. — Dl dr. *George Popescu*, avocat în Lipova, ș-a strămutat cancelăria în Ceica, comitatul Bihor, unde pân' acuma nu se stabilise nici un avocat român.

Principele Ferdinand proprietar de moșie în Dobrogea. Se zice că principele Ferdinand este hotărît să cumpere în Dobrogea o moșie de cel puțin 1.000.000 lei. Viitoarea proprietate a principelui moștenitor în Dobrogea ar fi chiar fixată. Principele Ferdinand ar face aceasta în scopul de a indemnă pe Români să se stabilească cât mai mulți în Dobrogea și să cumpere aoi pământuri pe cari să le cultive.

Reuniunea femeilor române gr. o. din Făgăraș s'a întrunit în adunare generală la 19 martie n. sub prezidiul dnei prezidente Maria Dan, secretar dl Ioan Berescu.

Numerul populațiunii din România, conform datelor serviciului general statistic al ministeriului de domenii, cu ziua de 1 ianuarie anul curent a trecut peste șese milioane de locuitori. Dintre aceștia peste 5 milioane și jumătate sunt Români.

Bancă românească în Maceonia. Cetim în „Cronica“: Din inițiativa dlui Take Ionescu ministru de finanțe, o casă de bancă din țară, va înființa în Macedonia o Bancă a Macedoniei, cu sediu principal la Salonic și cu sucursala la Salonic. Întreg personalul acestui institut financiar, — afară de directorul general, care va fi o persoană cu capacitate financiară încercată, — va fi recrutat numai dintre Românii Macedoneni.

DIN LUME.

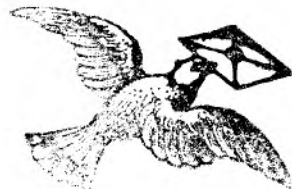
Existența pentru o sărutare. Un negustor din Hammond în statul Indiana a plătit cu existența sa o sărutare pe care a dat-o unei dame tinere. Într-o zi veni în prăvălia de mătăsărie a dlui Breskin o damă foarte frumoasă pentru a cumpără panglice de mătase. Pe când ea căută culoarea dorită, dl Breskin, care de altfel e un om foarte așezat, căpătă pofta neînfrânată ca s'o sărute. El n'a putut să reziste ispitei și înainte ca fata să observe, dl Breskin o și sărutase. Tinera fată părăsi prăvălia exasperată și în scurt timp tot orașul știu ce s'a întâmplat în prăvălia lui Breskin. Atinse în sentimentele lor cele mai sfinte, femeile din Hammond deciseră să boicoteze prăvălia lui Breskin. Boicotul a fost ținut așa de sever încât după puține lui Breskin a dat faliment.

Cum trăești mult? Ziarul „Grand Magazine“ publică următoarele păreri asupra cestiunei ce să faci pentru ca să trăești mult. Lord Groydre în vârstă de 95 ani: Nu fumă, fă exerciții în aer, fii cumpătat. Lord Grimthorpe 88 ani: Nu fumă, fii cumpătat cu

mâncare și beutură. Carl Nelson 82 ani: Nu fumă, scoală-te de dimineață, nu luă medicamente. Sir Wr. Huggins 81 ani: Nu fumă, mănâncă puțină carne, ia lapte. Sir W. L. Drinkwater 92 ani: Nu fumă, regim vegetarian, nu face exerciții corporale. Dr. George Keth, 86 ani: Fumează rar, bea vin din când în când, mănâncă puțină carne și mult lapte. W. Frik 86 ani: Doue prânzuri pe zi, 3 țigări, o lingură de rachiu și exerciții corporale. H. Davis 82 ani: Nu fumă, trei prânzuri bune, exerciții corporale regulate. Sir F. Hrden 86 ani: Șapte ore în pat, puțină carne și ceva vin.

Un doctor în brânză. Se scrie din Copenhaga: O ciudată promoțiune a avut loc zilele acestea la universitatea de aci. Doctorandul nici n'a avut o cultură academică și și-a ales ca teză de doctorat o teză curioasă, care-l interesă de aproape. Candidatul, dl Orla Iensen, eră directorul lăptăriei statului svițeran la Bern, o funcțiune importantă, care a făcut cu siguranță onoare tinerului danez. Teza poartă titlul: „Studii asupra acizilor volatili în brânză“ etc., și a fost primită cu aplauze de oponentii savanți. Fiind că doctorul nu este nici doctor în drept, nici în medicină, nici în filozofie, nici în teologie, și nici în științe, universitățile neavând alte facultăți, el este doctor în materia despre care a tratat și prin urmare „doctor în brânză“. Ar fi fost curios ca autorul unui tratat asupra brânzei să fi căpătat titlul de doctor în „filozofie“, universitatea din Copenhaga neavând decât cele patru facultăți cunoscute.

Poșta redacției.

Avis colaboratorilor nostri. Primredactorul foii noastre a plecat la București să ia parte la sesiunea generală a Academiei Române. Colaboratorii nostri sunt rugați a-i adresa scrisorile până în duminica Floriilor acolo, Hotel de France.

Dsoarei C. M. în Blaj. În 1903 din „Familia“ au apărut 50 de numere, precum s'a și anunțat în ultimul număr.

Călindearul săptămânei.

Dumin. a 2-a în post, ev. Marcu c, 2, gl. 2, v. 10.
 • În vremea aceea intră-a Isus în Capernaum... »

Ziua săptăm.	Călindearul vechi	Călinde nou
Duminică 13	P. Nichifor	26 Emanuil
Luni 14	C. Benedict	27 Rubert
Marti 15	M. Agapie	28 Malehus
Mercuri 16	M. Sab. și Papa	29 Eustasie
Joi 17	C. Alexie	30 Guido
Vineri 18	P. Chiril	31 Amos
Sâmbătă 19	M. Chris. și Dar	1 Apr. Hugo

Proprietar, redactor respunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDAS NR. 14/296 b.)

„Cânteece pentru usul societăților corale.“

Sub titlul acesta a apărut de curând o broșură voluminoasă din compozițiunile muzicale mai alese ale domnului *Aurel Popovici*. Broșura conține 15 cânteece mari aranjate pentru cor bărbătesc și mixt astfel, încât fiecare va putea forma punctul de forță din programul seratelor or concertelor muzicale. Broșura aceasta — indispensabilă pentru reuniunile noastre de cant — se poate comandă dela autor în Tievaniul-mare (Nagytkvány) p. Kákova (Krassó Szőrény m.) Prețul 10 cor. + 10 fil. porto poștal.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil dela 1. octombrie 1904.

Budapest—Nagyvárad—Predeal—București						București—Predeal—Nagyvárad—Budapest					
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.
Budapest	7 25	9 —	2 —	5 45	9 15	București	—	7 50	—	—	9 15
Szolnok	9 37	11 52	4 —	9 27	11 19	Predeal	—	3 32	—	—	1 12
Szajol	—	—	4 18	—	11 33	Brassó	—	5 00	—	—	2 18
P.-Ladány	11 13	2 9	5 28	11 53	12 55	„	—	7 48	5 8	—	2 45
Berettyó-Ujfalu	11 46	2 53	6 03	12 07	1 33	Földvár	—	8 27	5 58	—	3 15
M.-Peterd	—	3 5	—	1 00	—	Homorod-Kóhalom	—	10 03	7 44	—	4 23
M.-Keresztes	—	3 16	—	1 14	—	Segesvár	—	11 40	9 45	—	5 49
Bihar-Püspöki	12 17	3 37	—	1 36	—	Medgyes	—	12 40	10 58	—	6 37
Nagyvárad	12 26	3 47	6 39	1 48	2 11	Kis Kapus	—	1 25	11 50	—	6 50
Nagyvárad	12 41	4 10	6 46	2 06	2 18	Balázsfalva	—	2 16	12 40	—	—
Várad-Velenceze	12 48	4 17	—	2 31	2 26	Küküllőszeg	—	2 21	12 58	—	—
Fugyi-Vásárhely	12 59	4 28	—	2 42	—	Tövis	—	3 02	1 42	—	7 35
Telegd	1 22	4 50	7 15	3 04	2 51	„	—	3 38	8 48	—	8 6
Élesd	1 43	5 08	7 28	3 23	3 05	Nagy-Enyed	—	3 58	9 07	—	8 22
Rév	2 11	5 33	7 50	3 50	3 26	Felvintz	—	4 20	9 30	—	8 54
Csucs	3 23	6 42	8 37	5 02	4 16	M. Ujvár	—	4 27	9 37	—	—
Bánffy-Hunyad	4 03	7 23	9 08	5 49	4 52	Sz. Kocsárd	—	4 32	9 53	—	—
Jegenye	4 33	—	—	6 42	—	Ar. Gyéres	—	5 12	10 30	—	9 24
Kolozsvár	5 15	8 37	10 08	7 12	5 55	Apahida	—	6 27	11 45	—	—
Kolozsvár	5 32	8 50	10 47	8 30	6 11	Kolozsvár	—	6 48	12 07	—	10 46
Apahida	5 51	9 07	11 11	8 59	6 27	Kolozsvár	—	3 18	12 59	—	11 10
Ar. Gyéres	6 54	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	—	4 16	1 42	—	7 21
Sz. Kocsárd	7 17	10 56	1 40	11 31	7 52	Bánffy-Hunyad	—	4 52	2 13	—	7 58
M. Ujvár	7 29	11 03	1 58	11 40	—	Csucs	—	5 35	2 44	—	8 37
Felvintz	7 35	11 12	2 07	11 50	—	Rév	—	6 33	3 24	—	9 31
Nagy-Enyed	7 54	11 21	2 29	12 09	8 16	Élesd	—	6 53	4 34	—	9 49
Tövis	8 11	11 32	2 55	12 46	8 32	Telegd	—	7 13	4 15	—	10 05
„	—	12 24	—	1 43	8 37	Várad-Velenceze	—	7 34	—	—	10 24
Küküllőszeg	—	1 07	—	2 28	9 5	Fugyi-Vásárhely	—	7 44	—	—	10 33
Balázsfalva	—	1 14	—	2 36	—	Nagyvárad	—	7 51	4 09	—	10 40
Kis Kapus	—	2 15	—	3 48	9 47	Nagyvárad	—	11 36	4 15	—	11 04
Medgyes	—	2 33	—	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	—	11 47	—	—	11 14
Segesvár	—	3 47	—	5 43	11 —	M.-Keresztes	—	12 05	—	—	11 37
Homorod-Kóhalom	—	5 35	—	7 54	12 26	M.-Peterd	—	12 17	—	—	11 50
Földvár	—	7 16	—	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalu	—	12 29	4 52	—	12 05
Brassó	—	8 —	—	10 25	2 09	P.-Ladány	—	1 45	5 39	—	1 19
„	—	11 —	—	—	2 19	Szajol	—	—	—	—	—
Predeal	—	1 11	—	—	3 31	Szolnok	—	—	—	—	—
București	—	8 05	—	—	9 10	Budapest	—	6 40	9 35	—	7 10

Nagyvárad—Arad.

		Person.			
Nagyvárad	pleacă	10 20	4 45	6 53	
Ósi	„	10 30	4 56	7 9	
Less	„	10 48	5 15	7 20	
Cséffa	„	11 03	5 34	7 58	
N.-Szalonta	„	11 26	6 02	8 46	
Kőtegyán	„	11 44	6 24	9 25	
Sarkad	„	11 54	6 33	9 31	
Gyula	„	12 18	6 57	10 01	
Csaba	sosește	12 37	7 18	10 30	
Csaba	pleacă	2 05	7 29	4 32	
Kőtegyháza	sosește	2 34	7 57	5 03	
Arad	sosește	3 29	9 —	6 05	

Arad—Nagyvárad.

		Person.			
Arad	pleacă	5 10	11 25	9 30	
Kőtegyháza	„	6 14	12 34	10 54	
Csaba	sosește	6 40	12 59	11 24	
Csaba	pleacă	6 56	1 38	4 50	
Gyula	„	7 19	2 02	5 26	
Sarkad	„	7 40	2 22	5 54	
Kőtegyán	„	7 51	2 32	6 10	
N.-Szalonta	„	8 20	2 57	7 02	
Cséffa	„	8 40	3 15	7 31	
Less	„	9 02	3 33	7 54	
Ósi	„	9 19	3 49	8 16	
Nagyvárad	sosește	9 34	4 00	8 31	

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii săm-
nați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.